

DECIZIA nr.783

din 12 mai 2009

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.185 din
Legea nr.356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală,
precum și pentru modificarea altor legi**

Ioan Vida	- președinte
Nicolae Cochinescu	- judecător
Aspazia Cojocaru	- judecător
Acsinte Gaspar	- judecător
Ion Predescu	- judecător
Puskás Valentin Zoltán	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Augustin Zegrean	- judecător
Iuliana Nedelcu	- procuror
Oana Cristina Puică	- magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.185 din Legea nr.356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, excepție ridicată de S.C. Asigurarea Românească – Asirom Vienna Insurance Group S.A. – Sucursala Brașov în Dosarul nr.9315/197/2006 al Curții de Apel Brașov – Secția penală și pentru cauze cu minori.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 5 mai 2009, în prezența consilierului juridic al autorului excepției și a reprezentantului Ministerului Public, și au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 12 mai 2009.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 2 octombrie 2008, pronunțată în Dosarul nr.9315/197/2006, **Curtea de Apel Brașov – Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.185 din Legea**

nr.356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi. Excepția a fost ridicată de S.C. Asigurarea Românească – Asiom Vienna Insurance Group S.A. – Sucursala Brașov cu ocazia soluționării recursului formulat împotriva unei decizii penale pronunțate de Tribunalul Brașov.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că prevederile art.I pct.185 din Legea nr.356/2006 încalcă accesul liber la justiție, dreptul la un proces echitabil, condițiile și limitele restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și dreptul la un recurs efectiv și dreptul la protecția proprietății, întrucât abrogarea dispozițiilor art.385⁹ alin.1 pct.17¹ din Codul de procedură penală duce la imposibilitatea exercitării controlului judiciar în situația greșitei aplicări a legii în alte cazuri decât cele strict prevăzute de art.385⁹ din Codul de procedură penală și, pe cale de consecință, la menținerea unor soluții greșite ce nu mai pot fi remediate în nici un fel, mai ales după abrogarea instituției recursului în anulare.

Curtea de Apel Brașov – Secția penală și pentru cauze cu minori apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât textul de lege criticat nu încalcă dispozițiile din Legea fundamentală și din actele normative internaționale invocate. Face trimitere, în acest sens, la Deciziile Curții Constituționale nr.1073/2007 și nr.379/2008.

Potrivit art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului consideră că dispozițiile art.I pct.185 din Legea nr.356/2006 sunt constituționale, invocând, în acest sens, Deciziile nr.1073/2007 și nr.947/2008 ale Curții Constituționale. Mai arată că prevederile art.1 din primul Protocol adițional la Convenția pentru

apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu au incidență în cauză.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art.I pct.185 din Legea nr.356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.677 din 7 august 2006, având următorul cuprins: *“Codul de procedură penală, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 78 din 30 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: [...] 185. La articolul 385⁹, punctul 17¹ al alineatului 1 se abrogă.”*

În susținerea neconstituționalității acestor prevederi legale, autorul excepției invocă încălcarea dispozițiilor constituționale ale art.21 referitoare la accesul liber la justiție și la dreptul la un proces echitabil și ale art.53 privind condițiile și limitele restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și ale art.20 referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului raportate la prevederile art.13 referitoare la dreptul la un recurs efectiv din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art.1 privind protecția proprietății din primul Protocol adițional la Convenție.

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Referitor la competența sa, Curtea reține că art.146 lit.d) din Constituție nu exceptează de la controlul de constituționalitate dispozițiile legale de abrogare și că, în cazul constatării neconstituționalității lor, acestea își încetează efectele juridice în condițiile prevăzute de art.147 alin.(1) din Legea fundamentală, iar prevederile legale care au format obiectul abrogării continuă să producă efecte. În același sens, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr.20 din 2 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.72 din 18 februarie 2000, și prin Decizia nr.62 din 18 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.104 din 12 februarie 2007.

Curtea constată că excepția de neconstituționalitate este întemeiată și urmează să fie admisă pentru considerentele expuse în continuare.

Punctul 17¹ al art.385⁹ alin.1 din Codul de procedură penală, abrogat prin dispozițiile art.I pct.185 din Legea nr.356/2006, prevede unul din cazurile în care hotărârile recurate sunt supuse casării, și anume: *"când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greșită aplicare a legii"*. Gândit de legiuitor ca și caz de casare cu caracter general privind încălcarea legii materiale, acesta a fost introdus în Codul de procedură penală prin Legea nr.141/1996 pentru modificarea și completarea acestui Cod, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.289 din 14 noiembrie 1996, în condițiile existenței și în procesul civil a unui atare motiv de casare, consacrat de prevederile art.304 pct.9 din Codul de procedură civilă: *"când hotărârea pronunțată este lipsită de temei legal ori a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a legii"*, realizându-se, astfel, o abordare unitară a acestei problematici în dreptul procesual român.

Curtea constată că abrogarea punctului 17¹ al art.385⁹ alin.1 din Codul de procedură penală, prin eliminarea posibilității criticării pe calea recursului a unei hotărâri judecătorești pe motiv că este contrară legii sau că s-a făcut o greșită aplicare a legii, închide părții interesate calea valorificării efective a dreptului încălcat. Într-adevăr, ori de câte ori legea penală sau civilă a fost încălcată, trebuie să se asigure părții interesate posibilitatea de a cere și obține restabilirea legalității prin casarea hotărârii nelegale. Or, prin abrogarea punctului 17¹ al art.385⁹ alin.1 din Codul de procedură penală, se asigură existența remediului numai pentru unele din cazurile de încălcare a legii materiale penale, formulate la punctele 12 – 17, 19 și 20 ale aceluiași articol, iar, pe de altă parte, se creează un vid de reglementare în ceea ce privește desființarea hotărârii nelegale în situația încălcării legii civile. Așadar, recursul reclamantului în procesul civil de daune produse printr-o infracțiune se poate întemeia pe aplicarea greșită a legii civile, în timp ce pentru recursul părții civile sau al părții responsabile civilmente din procesul penal nu există temei de casare în cazul greșitei aplicări a legii civile în soluționarea acțiunii civile de către instanța penală. Prin urmare, partea civilă și partea responsabilă civilmente sunt lipsite de posibilitatea apărării intereselor lor legitime specifice în cadrul procesului penal, spre deosebire de părțile procesului civil.

Curtea constată că abrogarea art.385⁹ alin.1 pct.17¹ din Codul de procedură penală încalcă dispozițiile constituționale ale art.21 privind accesul liber la justiție, precum și ale art.20 referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului raportate la prevederile art.6 referitoare la dreptul la un proces echitabil și ale art.13 privind dreptul la un recurs efectiv din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mod constant în jurisprudența sa, de exemplu în cauzele *Aydin contra Turciei* (1997),

Rotaru împotriva României (2000) și *Conka contra Belgiei* (2002), că efectul esențial al dispoziției cuprinse în art.13 din Convenție constă în a impune existența unui recurs intern ce abilitază instanța națională să ofere o "reparație adecvată", recursul trebuind să fie "efectiv" atât din punct de vedere al reglementării, cât și al rezultatului practic.

În sfârșit, Curtea constată că motive de casare similare cu cel prevăzut de textul de lege abrogat prin dispozițiile supuse controlului de constituționalitate se regăsesc și în legislațiile procesual penale ale altor țări europene, precum Italia, Franța și Spania.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d), al art. 29 și al art. 31 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide :

Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.185 din Legea nr.356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, excepție ridicată de S.C. Asigurarea Românească – Asirom Vienna Insurance Group S.A. – Sucursala Brașov în Dosarul nr.9315/197/2006 al Curții de Apel Brașov – Secția penală și pentru cauze cu minori.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Pronunțată în ședința publică din data de 12 mai 2009.